

PŘEDSEDNICTVO MEZINÁRODNÍ RADY SFŘ

POKRAČOVÁNÍ FORMAČNÍHO PROJEKTU

MATERIÁL NA MĚSÍC ČERVEN 2013 – č. 41

Teologie těla od blahoslaveného papeže Jana Pavla II

5. část – Vzkříšení těla – TOB 64 – 85

Již jsme se zabývali naším původem před hříchem i naší minulostí poznamenanou hříchem, ale vykoupenou v Kristu. Abychom měli ucelenou představu o tom, co to znamená být člověkem, Jan Pavel nám nyní ukazuje naše konečné určení, **oslavené lidství**, kdy naše těla budou Bohem vyzdvižena ve slávě.

Tento obrázek Proměnění ukazuje Kristovo lidské tělo vyzařující a proniknuté božskou slávou, je ho tělo jako známka a předzvěst, jak budou vypadat v nebi naše oslavená těla

Naše konečné určení

1 Kor 2,9-10, 2 Kor 4,17-18, Mk 12,18-27, Mt 22,24-30; Lk 20,30-35, 1 Kor 15,42-44

Náš pozemský život je jen prchavým stínem, nicméně byli jsme stvořeni pro konečný cíl, kam bychom měli být nakonec vyzdviženi s tělem a sjednoceni navěky v lásce se Svatou Trojicí. Nádhera a přesahující radost takového konce je za hranicí čehokoli, co si jen dovedeme přestavit.

„Co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují. Nám však to Bůh zjevil skrze Ducha; Duch totiž zkoumá všechno, i hlubiny Boží“ (1Kor 2,9-10).

Základy úvah o údělu muže a ženy bl. Jana Pavla II. jsou založeny na slovech vzatých z Mt 22, 24-30. Začínají pasáží, kde saduceové předkládají Ježíši hypotetickou otázku o budoucím životě: (Mk 12,18-27). Skutečným motivem dotazu saduceů není opravdová duchovní otázka, ale snaha přinutit Ježíše přiznat, že nic takového jako vzkříšení těla neexistuje. Jejich dilema ukazuje, že saduceové nepochopili dvě věci: Písmo svaté a Boží moc.

„Boží moc“ znamená nejen moc Boha vrátit člověka k životu, ale dám mu zcela novou a proměněnou existenci. Jakožto je Dárcem Života, není Bůh svázán zákonem smrti, který ovládá náš pozemský příběh.

„Písmo“ v tomto kontextu odkazuje zejména na jednu pasáž z Exodu 3:6, kde Bůh říká Mojžíšovi: „Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamů, Bůh Izákův a Bůh Jákobův“. Ježíš jim ukazuje omyl jejich uvažování, *neznají Písmo*, a omyl substance; neuznávají, co je zjeveno v Písmu, *protože neznají Boží moc* – poněvadž nevěří v toho, který sám sebe zjevil Mojžíšovi v hořícím keři.

Opakováním „Bloudíte ...Bloudíte“, Ježíš silně zdůrazňuje důležitost pravdy o vzkříšení těla.

TOB 65.7 - *Ohledně možnosti vzkříšení se Kristus odvolává přesně na tu moc, která doprovází svědectví živého Boha, který je Bohem Abrahamovým, Izákovým, Jakubovým – a Bohem Mojžíšovým. Bůh, kterého saduceové „zbavují“ této moci, už není pravým Bohem jejich otců, nýbrž Bohem jejich hypotéz a výkladů. Kristus však přišel vydat svědectví Bohu života v celé pravdě své moci, která se projevuje také v životě člověka.*

Žijeme v naději na plné naplnění Božího díla spásy, nicméně jsme předurčení ho zakusit jako předzvěst již nyní, kdy se učíme dávat a přijímat lásku v souladu se zásadním významem našich těl. Pokusy a strádání, které jsou součástí našeho růstu ke svatosti, nás každodenně připravují k tomuto plnému naplnění Božího díla spásy. (2 Kor 4,17-18).

Lumen Gentium 39-40 – „... Všichni lidé jsou povoláni ke svatosti – k plnému křesťanskému životu a dokonalé lásce.

KKC 990 – Výraz „tělo“ označuje člověka v jeho stavu slabosti a smrtelnosti. „Vzkříšení těla“ znamená, že po smrti nebude žít jen nesmrtelná duše, nýbrž že i naše „smrtelná těla“ (Řím 8,11) znovu ožijí.

TOB 66.2 Jak vyplývá z těchto slov, manželství, ono spojení, v němž podle knihy Genesis „muž opustí svého otce a matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem“ (Gn 2,24), spojení, které je člověku vlastní již „od počátku“, patří výlučně „do tohoto světa“. Manželství a plození tedy nepředstavují eschatologickou budoucnost člověka. Lze říci, že vzkříšení ztrácí smysl své existence. „Onen svět“, o kterém hovoří Lk 20,35, znamená definitivní dovršení lidského rodu, zastavení početního růstu bytostí stvořených k obrazu a podobnosti Božímu k tomu, aby se množily skrze manželskou „jednotu těla“ mužů a žen a podmanili si zemi. Tento „onen svět“, není světem na této zemi, nýbrž světem Božím, který jej, jak víme z prvního Pavlova listu Korintánům, zcela naplní a bude „všechno ve všem“ (1 Kor 15,28).

TOB 66.6 Jasným obsahem pravdy o vzkříšení je tvrzení, že eschatologická dokonalost a blaženost člověka nemohou být chápány pouze jako stav oddělené duše ..., nýbrž je třeba chápat je jako stav člověka definitivně a dokonale „integrovaného“ takovým spojením duše a těla, které umožňuje a definitivně zajišťuje tuto dokonalou integritu.

Stejně jako o původním člověku, tak i o oslaveném člověku se dovídáme jen skrze Boží zjevené Slovo. Jak bude vypadat vzkříšený život? Ježíš v odpovědi saduceům naznačuje dvě důležité okolnosti. Za prvé, když říká „neboť když vstanou z mrtvých, nežení se (jak to činí muži na zemi) ani se nevdávají (jak to činí ženy na zemi)“, naznačuje, že ve vzkříšeném životě naše těla budou stále mužská a ženská. Transformovaný život, který nám Bůh připravil již od věčnosti, je stále lidský život. Jelikož jsme osoby s tělem, naše pohlaví je trvalou dimenzí našeho bytí, i v nebi.

Současně nás Ježíš učí, že v budoucím životě mužství a ženství budou jiné než na zemi. Naše pohlavní rozdílnost nebude již spojena s pohlavním spojením a plozením, ale místo toho budeme „jako andělé“. To neznámá, že bychom se stali beztělnými duchy, ale že budeme mít nebeskou a věčnou existenci jako andělé, kteří nemají potřebu se množit. Svatební význam těla bude odhalen jako „panenský význam bytí mužem a ženou“.

Naše těla budou výrazem snubní jednoty se samotným Bohem, která nekonečně přesahuje pozemskost spojení manžela a manželky. V tomto nebeském manželství bude nejhlubší význam těla naplněn tím, jak se každá osoba stane úplným darem sebe sama v dokonalém spojení s Bohem a spolu navzájem. Každá osoba se stane nezměřitelně šťastná spojením s božským Ženichem, přesto tato radost bude vzrůstat ve společenství Svatých.

Svatý Pavel rozvíjí Ježíšovo učení založené na Pavlově vlastním setkání se vzkříšeným Pánem. Pavel nás učí, že naše těla nebudou jen vzkříšena k životu, ale zcela obnovena. Již nebude žádná nemoc, bolest nebo fyzický rozklad. Protiklad ducha a těla, se kterým neustále bojujeme, skončí. Tělo bude oduševněno; to znamená, že bude prostoupeno v dokonalé harmonii s Duchem Svatým (1 Kor 15: 42-44).

Mk 12:24-25 „Neboť když vstanou z mrtvých, nežení se ani se nevdávají, ale jsou jako andělé v nebesích.“

Mt 22:30 „Při vzkříšení se totiž lidé nežení ani nevdávají, ale jsou jako (Boží) andělé v nebi.“

Tob 69.4 Manželství a plození samy o sobě definitivně neurčují prvotní a zásadní význam toho, co znamená být tělem, ani toho, co znamená být tělem jako muž a žena. Manželství a plození dávají onomu významu pouze konkrétní podobu v rozměrech historie.

Blažené vidění – 1 Kor 13,12, KKC 460, 2 Petr 1,4

Ve vzkříšení se budeme plně účastnit božské podstaty jakožto vykoupené lidské osoby. Co je Bůh vlastní podstatou, my obdržíme jako čirý dar milosti.

„Zduchovnění neznamená jenom, že duch ovládne tělo, ale že bude zcela tělo prostupovat. Vzkříšení bude spočívat v dokonalé účasti všeho, co je v člověku tělesné, na všem, co je v člověku duchovní.“

„ Slova Evangelia svědčí, že stav člověka na onom světě nebude jen stavem dokonalého zduchovnění, ale také fundamentálním zbožštěním jeho lidství. Účast na božské přirozenosti, účast na vnitřním životě samotného Boha, tím dosáhne svého vrcholu, takže život lidského ducha dosáhne takové plnosti, která mu byla před tím absolutně nedosažitelná.

To bude tudíž plodem milosti, tj. rozhovorem Boha v jeho božskosti, nejen k lidské duši, ale k jeho celé psychosomatické subjektivitě (osoba, tělo a duše). TOB 67.3

KKC 460 „Slovo se stalo tělem, abychom měli „účast na božské přirozenosti“ (2 Petr 1,4): „Vždyť to je důvod, proč se Slovo stalo člověkem a Boží Syn synem člověka: aby se člověk stal Božím Synem tím, že vstoupí do společenství se Slovem a dostane tak božské synovství.“ „Vždyť Boží Syn se stal člověkem, aby nás učinil Bohem.“ „Jednorozený Boží Syn, chtěje nás učinit účastnými svého božství, vzal na sebe naši přirozenost, aby, když se stal člověkem, z lidí učinil bohy.““

1 Kor 13,12 „Neboť nyní vidíme jako v zrcadle, zastřeně, potom však uvidíme tváří v tvář.“

Blažené vidění bylo nastíněno (samozřejmě matně) ihned od začátku ve spojení muže a ženy. V blaženém vidění se Bůh dá cele člověku a my mu odpovíme úplným darem sebe sama.

TOB 67.5 Ve vzkříšení, odhalujeme v eschatologickém rozměru stejné charakteristiky, které jsou typické pro „snubní“ význam těla; nacházíme je v setkání s tajemstvím živého Boha, které se odhaluje skrze patření na něj „tváří v tvář“.

KKC 1642 „V radostech jejich lásky a jejich rodinného života jim Kristus uděluje už zde na zemi, aby předem okoušeli svatební hostinu Beránka.“

KKC 1821 Církev „dychtí po tom, aby byla spojena s Kristem, svým ženichem v nebeské slávě“, kde „se bude jednoho dne těšit ze svého miláčka, ve štěstí a ve vytržení, která nikdy nebudou mít konce“.

V nebi uvidíme Boha tváří v tvář a budeme jako on (1 Jan 3,2). Otcové Církve to nazývají zbožštěním, kde se podílíme na vnitřním životě Trojice (2 Petr 1,4). To neznamená zmizení naší osobní identity, ale spíše její nejplnější naplnění. Jaká to vize Boží lásky k nám, staneme se radostnými příjemci osobního daru Trojjediného Boha v největší hlubině našeho bytí. To je to, pro co jsme byli stvořeni.

I když tato sláva teprve musí přijít, již nyní můžeme působením Ducha Svatého zakoušet první ovoce oslaveného lidství. Celý účel našeho života na zemi je naučit se milovat a být milován, jak Bůh miluje, a tím se připravit na sdílení Jeho života navěky věků. Každým rozhodnutím, které učiníme, abychom se stali spíše darem sebe, než abychom si urvali pro sebe vlastnictví, se více přibližujeme Kristu a žijeme plněji svatební význam těla.

Společenství svatých – 1 Kor 12,20, Zj 19; Ef 1,23, KKC 1045

Tato eschatologická (budoucí) jednota osob bude zcela novou zkušeností, nicméně nebude jakkoli odcizena od původního a historického rozměru plodivého významu těla a pohlaví. Trvalý význam lidského těla bude zjeven v eschatologické nádheře, když muži a ženy znovuobjeví ve svých oslavených tělech dokonalou svobodu daru. Na druhou stranu, tato svoboda bude živit každého ve společenství, což vytvoří ohromnou komunitu společenství svatých.

Svatí jsou naším příkladem v procesu zbožštění.

Sledujme, jak plně podlehlí Božím sebedarování a jak radikálně odpověděli recipročním darováním sebe Bohu, ať již v povolání k manželství nebo celibátu. Následováním jejich příkladu se také my začínáme pohybovat za hranicí a přestupovat do reality věčného života – i když ne plně, dokud nevstoupíme do slávy.

KKC 1045 *Co se týká člověka, bude v tomto dovršení konečně zcela uskutečněna jednota lidského pokolení, kterou chtěl Bůh již od stvoření, a ustanovil putující církev v dějinách „jakoby svátostí“ této jednoty. Ti, kteří budou spojeni s Kristem, vytvoří společenství vykoupených, „svaté město“ Boží (Zj 21,2), „choť Beránkovu“ (Zj 21,9).*

TOB 68.4 Je třeba uvažovat o realitě „onoho světa“ v kategoriích znovuoživení nové a dokonalé subjektivity každého jednotlivce a zároveň také znovuoživení nové, dokonalé intersubjektivity všech.

Svatý Pavel říká, že naše pomíjející těla budou povýšena do stavu nepomíjejícího. Ve vzkříšení bude prach, ve který se navrátíme, znovu-oživen novou plností Božího dechu, kterým je Duch Boží.

Bl. Jan Pavel II. se snažil proniknout do toho, jak bude vypadat vzkříšený a oslavený stav, a jakou roli naše mužství a ženská budou hrát v budoucím životě, zvláště když plození již nebude jeho součástí. Naše těla nebyla stvořena jenom k jednotě s jinou lidskou bytostí, ale aby se sdílela v duchovní jednotě s Bohem, což je konečný cíl lidské existence. Tímto způsobem, snubní význam těla bude naplněn na svatební hostině Beránkově. V nebi budeme ve společenství se všemi svatými, a všichni dohromady budeme účastni společenství Osob ve Svaté Trojici. „Manželství náleží výhradně tomuto věku. Ve vzkříšení ztrácí manželství a plození, svůj *raison d'être* (důvod existence). Podle Kristových slov vzkříšení neznamená jenom obnovení lidského života ve své integritě spojením těla a duše, ale také zcela nový stav samotného lidského života, lidského těla, zotaveného a obnoveného ve vzkříšení, které si udrží svou mužskou a ženskou jedinečnost. Smysl bytí mužem či ženou v těle bude chápáno v tomto věku odlišným způsobem, než jak bylo chápáno na začátku.“ „V tomto stavu lidé, muži a ženy, nacházejí současně plnost osobního darování a společenství osob díky oslavení celého bytí (těla a duše) ve věčné jednotě s Bohem.

Ježíš volá ke vzkříšení, tudíž odhaluje zcela nový rozměr tajemství člověka. Kristova odpověď saduceům předkládá hluboké rozvinutí pravdy o člověku.

Původní a hluboký význam našeho tělesného bytí a skrze tělo našeho mužství či ženství, je přesně ten svatební význam spojený s faktem, že člověk je stvořen jako osoba a povolán k životu v *communio personarum*, ve společenství osob. Manželství a plození sami v sobě neurčují definitivně původní a hluboký význam bytí tělem, ať mužem či ženou. Manželství a plození vytvářejí konkrétní skutečnost v rozměru historie. Jinými slovy, pozemské manželství není lidským cílem, ale pouze přípravou pro nebeské manželství, které má přijít. Svatební význam těla ve vzkříšení k budoucímu životu bude dokonale odpovídat tomu, že člověk, jakožto muž/žena je osoba stvořená k „obrazu a podobě Boží“ a že tento obraz se uskutečňuje ve společenství osob.

Otázky k zamyšlení:

1. Jaký typ těla budeme mít po vzkříšení? Proč tomu tak je?
2. Jsme si vědomi této pravdy, kterou recitujeme každou neděli ve Vyznání víry? „vzkříšení těla a život věčný“ (Apoštolské vyznání víry)
3. V čem se bude lišit naše účast na společenství svatých v nebi, od naší zkušenosti zde na zemi?
4. Zamyslete se, proč a co vám brání zažívat blízký vztah s Ježíšem zde na zemi.
5. Co rozumíme svatebním významem těla? Je to jen pro sezdané osoby?
6. Prodiskutujte, jakým způsobem jsou svatí příklady zbožštění.

7. Jak byla blažená vize poodhalena již od počátku v jednotě muže a ženy?

Reference:

Jan Pavel II.: 'Jako muže a ženu je stvořil', Christopher West: Výklad teologie těla -
Mary Healy: Muži a ženy jsou z Edenu, Katechismus katolické církve, Lumen Gentium